

KOMPAS

Colofon

Jaargang: 11
Nummer 5
Januari 2020

Werkmateriaal met verwerkingsmogelijkheden voor leidinggevend en kinderen van -12 kinderclubs.

Redactie

Plony Herweijer, voorzitter
Gert-Jan Eikelboom
Janneke de Jongh
Janita Molenaar
Dicky Qualm-Visser
Nicoline van Wijngaarden-Kersten

Uitgave

Jeugdbond Gereformeerde Gemeenten
Postbus 79
3440 AB Woerden
T: (0348) 489948
I: www.jbgg.nl
E: info@jbgg.nl

Van de redactie

Misschien is Paulus voor veel kinderen van de verenigingen wel de bekendste apostel. Hij was eerst een vervolger van de gemeente, maar hij werd juist zending, een prediker van het Evangelie.

Hij maakte zendingsreizen en heeft op veel plaatsen het Woord van God gebracht. Zo is de boodschap van de Heere Jezus Christus ook in Europa gekomen. Ook in ons land!

Maar waar de Heere werkt, zit de duivel niet stil. Dat is vandaag nog zo. En satan doet dat op allerlei manieren. Toch zal het Woord vrucht dragen, wat er ook tegen opkomt. Toen en nu. Wat een bemoediging voor allen die het Woord mogen doorgeven, een bemoediging dus ook voor jullie als leidinggevend.

Over Paulus gaat het deze keer, naar aanleiding van het jaarthema 'Personen uit de Bijbel'. Het Woord dat hij bracht, wordt verworpen door koning Agrippa, maar draagt vrucht bij de stadhouder Sergius Paulus. Paulus had zich voorgenomen niets te weten dan Jezus Christus en Dien gekruisigd.

We bidden dat datzelfde Woord ook bij de kinderen vrucht mag dragen. De Heere zegene daartoe de schetsen.

Redactie Kompas

verbindt jongeren

Paulus en de stadhouder

Thema

Toelichting op het thema

Dit jaar behandelen we in de Kompasschetsen het thema 'personen in de Bijbel'. Deze schets is de eerste van het dubbelnummer dat gaat over Paulus. Paulus, die wel de 'heidenapostel' genoemd wordt, was eigenlijk de eerste zending. Hij mocht Gods Woord preken. De duivel probeerde dit te verhinderen. Maar de Heere zorgde ervoor dat het vrucht droeg. Dat doet de Heere vandaag nog! Die strijd gaat ook vandaag nog door. In het 'groot', maar ook in het 'klein', in ons eigen hart.

Doel van de vertelling

De kinderen horen in deze Bijbelvertelling dat de Heere Zijn Woord zegent in de harten van mensen, ook als de duivel er alles aan doet om dat tegen te houden.

Introductie van het thema voor de kinderen

1. Als er door jullie gemeente iemand uitgezonden is naar het zendingsveld, is het mogelijk dit als inleiding te gebruiken. Vraag aan de kinderen wat ze van het werk van deze persoon weten.

2. Neem een nummer van de 'Paulus' mee. Laat dat aan de kinderen zien en vraag of ze weten wat dat voor een blad is. Praat hier eventueel nog over door. Vraag daarna, waarom dat blad zo zou heten. Paulus heeft met de zending te maken. Eventueel nog vragen wat ze van Paulus weten. Vragen stellen bij het woord 'zending'.

Mogelijke vragen:

- Wat is zending? Hoe noemen we mensen die dat werk doen? Welk woord hoor je in het woord 'zendeling'? (zenden). Door Wie worden zendingen gezonden? Waarom? Wat is hun werk?
- Wat is prediken? Wat betekent 'gezonden'? Weet je welk woord ook 'gezonden' betekent? (apostel). Wie werden door de Heere Jezus het eerst gezonden? Wat moesten zij gaan doen? Lees Markus 16: 15 voor. Aan wie hebben zij in het begin het Evangelie verkondigd? Is dat de 'hele wereld'? Aan wie hadden ze dat nog niet gedaan?
- Is er nog meer nodig om zending te kunnen zijn? (Dat je zelf ook echt de Heere mag kennen, hoe zou je anders van Hem aan anderen kunnen vertellen? Maar ook dat je door de Heere Zelf geroepen wordt tot dat werk.)

Beginzin: 'We horen vandaag hoe de Heere niet alleen iemand riep, maar hem ook uitzond om Zijn Woord te prediken in de hele wereld.'

Dan kun je met de vertelling beginnen.

Zingen en lezen

Zingen

Zingen:	Gebed des Heeren vs. 3, 8, 9	Psalm 119: 7, 45, 60, 65, 69
	Psalm 32: 5	Psalm 67: 1 - 3
	Psalm 87: 1 - 5	Psalm 22: 14
	Psalm 73: 14	Psalm 95: 4

Liederen:

- De Bijbel moet naar alle landen
- Roept uit aan alle stranden
- Heer', wat wilt Gij dat ik doe?

Lezen

Handelingen 13 : 1 - 12

Kerntekst

Als de stadhouder zag hetgeen geschied was, toen geloofde hij, verslagen zijnde over de leer des Heeren. (Hand. 13: 12)

En hoe zullen zij prediken, indien zij niet gezonden worden? (Rom. 10: 15)

Vertelling

“Saulus, Ik verlos je van het volk van de Joden. Ze willen je kwaad doen, maar Ik stuur je naar de heidenen. Om hun ogen te openen, en hen te bekeren van de duisternis tot het licht, en van de macht van satan tot God; opdat zij vergeving der zonden ontvangen en een erfdeel onder de geheiligden, door het geloof in Mij.”

Dat had de Heere lang geleden al tegen Saulus gezegd. Maar wat was daar van terecht gekomen? Saulus had, meteen toen hij weer kon zien, het Evangelie gepreekt in de synagoge van Damascus. Maar daarna? Toen moest hij vluchten. En nog later is hij heel veel jaren in de woestijn van Arabië geweest. En nu is hij in Tarsen, de plaats waar hij geboren is.

Het is nu al wel tien jaar geleden dat de Heere dat tegen Saulus zei.

Maar dan krijgt Saulus bezoek. Het is Barnabas die hem opzoekt. Hij zegt tegen hem: “Saulus, je moet met me meegaan. Er is werk voor je! In de stad Antiochië is een gemeente gekomen. Daar hebben ze mensen nodig, die het Evangelie verkondigen en het Woord van de Heere uitleggen.”

Zo komen Barnabas en Saulus in de stad Antiochië. Ze hebben daar een heel lange tijd gewerkt.

Op een dag zeggen de mensen in de gemeente van Antiochië tegen elkaar: “Wij hebben nu het Woord van de Heere wel, maar er zijn nog zoveel andere mensen die dat Woord nog nooit gehoord hebben. Zij moeten dat Woord van de Heere ook horen.”

Maar hoe moet dat? “Laten we aan de Heere vragen of Hij ons bekend wil maken hoe dat Woord ook bij de heidenen kan komen.”

De mensen in Antiochië weten het zelf niet. Daarom vragen ze het aan de Heere. Doe jij dat ook?

Ze bidden en vasten met elkaar. En de Heere verhoort hun gebed. Hij geeft antwoord. Hij spreekt tot de profeten door Zijn Heilige Geest en zegt: “Zondert Mij af beide Barnabas en Saulus tot het werk waartoe Ik hen geroepen heb.”

Het is de Heere Zelf Die er voor zorgt dat Saulus en ook Barnabas worden uitgezonden naar de heidenen. Als de gemeente gebeden heeft voor Barnabas en Saulus en hun de handen oplegt, gaan Barnabas en Saulus op reis. Ze nemen ook nog iemand mee: Johannes Markus, de neef van Barnabas. Hij kan hen onderweg helpen bij het werk.

Zo vertrekken ze uit Antiochië naar Seleucië, een havenplaats die daar dichtbij is, naar... Ja, waar moeten ze nu heen?

De Heilige Geest leidt hen naar Cyprus. Wat mooi is dat, want daar komt Barnabas zelf vandaan. In Seleucië vinden ze een schip dat naar Cyprus vaart.

Op Cyprus komen ze eerst in de plaats Salamis. In die plaats wonen veel Joden. Zij wachten nog steeds op de beloofde Messias. Barnabas en Saulus gaan naar de synagoge, waar de Joden samenkomen. Daar vertellen ze dat de Heere Jezus al gekomen is.

Helemaal aan de andere kant van het eiland ligt een heel belangrijke plaats, Pafos. Het is de hoofdstad van het eiland Cyprus. In die plaats staat een tempel van een godin die door de mensen van Cyprus gediend wordt. Maar daar staat ook het paleis van de Romeinse stadhouder Sergius Paulus.

Sergius Paulus is stadhouder op het eiland Cyprus. Hij is een belangrijke man en heeft veel macht. Maar toch is Sergius Paulus niet echt gelukkig. Nee, al is hij nog zo rijk en machtig, hij mist iets. Hij mist het echte geluk. En daarom is hij op zoek.

Jij ook? Ben jij ook op zoek naar geluk? En waar zoek je het dan? In deze wereld? Maar daar zul je het ware geluk niet vinden.

De godin die op het eiland gediend wordt, kan Sergius Paulus dat geluk niet geven. Hij heeft een Jood leren kennen, Barjzus. Het is een tovenaars die tekenen doet. De stadhouder heeft hem in zijn paleis laten komen. Misschien kan deze Barjzus hem helpen...

Maar Barjezus is een valse profeet. Hij vertelt Sergius Paulus niet over de Heere, de God van Israël. Nee, in plaats dat hij Sergius Paulus de weg naar de Heere wijst, wijst hij hem een verkeerde weg. Ook bij hem kan Sergius Paulus de rust niet vinden die hij zoekt.

Dan hoort de stadhouder over Barnabas en Saulus die preken en hij laat ze naar zijn paleis halen. Dat Woord wil hij ook horen! Misschien zal hij dan antwoord krijgen en horen, hoe hij nu echt gelukkig kan worden. Hoe hij vrede kan krijgen in zijn hart.

In de zaal van Sergius Paulus is het stil. Iedereen luistert naar het Woord dat Barnabas en Saulus vertellen. Het Woord dat gaat over de Heere Jezus Die echte vrede in je hart kan geven. Over Hem Die naar deze aarde gekomen is en de vrede Zelf verdiend heeft door te lijden en te sterven voor de zonde. Over Hem Die kan verlossen van de zonde en Die een vrede geeft, die je nooit meer kwijt kunt raken. Een vrede met de Heere met Wie wij oorlog hebben gemaakt door onze zonden.

Heel aandachtig luistert de stadhouder. Hij voelt het: wat deze mannen vertellen, is waar! Zo gelukkig zou hij ook wel willen worden.

Maar dan...

“Het is helemaal niet waar wat deze mannen vertellen! Ze vertellen leugens!” Wie zegt dat? Het is Barjezus, de Joodse tovenaars. Ook hij heeft staan luisteren. Ook hij heeft het Woord gehoord dat Barnabas en Saulus verkondigen. Maar hij wil er niet naar luisteren, hij gaat er tegenin. Want Barjezus merkt, dat de stadhouder onder de indruk is van wat Barnabas en Saulus zeggen. Maar dat wil hij helemaal niet! Want als de stadhouder deze woorden gelooft, dan zal hij straks niet meer naar hem luisteren. Dan zal hij hem wegsturen uit zijn paleis.

Barjezus heeft een mooie naam; zijn naam betekent 'zoon van Jezus'. Veel jongens heetten zo in die tijd. Maar Barjezus is geen kind van de Heere. Hij dient de duivel. Hij is een tovenaars. Hij wordt daarom ook wel Elymas genoemd, want die naam betekent ‘tovenaars’. In plaats van te vertellen over de Heere en Zijn dienst, vertelt hij heel andere dingen en doet hij allerlei tekenen en wonderen door de kracht van de duivel.

En nu hoort ook hij het Woord van de Heere. Maar Elymas wil niet luisteren naar dat Woord. Hij wil met de Heere helemaal niets te maken hebben. Aan zijn hele houding kun je dat zien. Maar niet alleen laat hij het zien, hij laat het ook horen! Want hij zegt dat het leugens zijn die Barnabas en Saulus vertellen.

Wat erg, als je niet wilt luisteren naar wat de Heere zegt. Maar nog erger: wat vreselijk als je andere mensen, misschien wel je vriendje of vriendinnetje, bij het Woord van de Heere vandaan wilt houden! En toch, ook al wil Barjezus niet luisteren naar het Woord van de Heere, ook voor hem laat de Heere dat Woord preken. Want Hij wil dat we Hem zullen dienen, dat we Hem zullen gehoorzamen. Daarom mag je Zijn Woord horen, iedere keer weer. Want de Heere wil dat je je zult bekeren. Daarom zendt de Heere niet alleen Zijn Woord, maar komt Hij ook met andere roepstemmen in je leven. Dat gebeurt ook hier.

Paulus hoort die woorden van Barjezus, van Elymas, de tovenaars. En hij voelt de vijandschap. Hij merkt hoe de duivel, want die is het, wil proberen te verhinderen dat de stadhouder het Woord van de Heere zal geloven. Paulus kijkt Elymas aan. Hij zegt tegen hem: “O, jij kind van de duivel, zul je niet ophouden de rechte wegen van de Heere te verdraaien?” Paulus zegt eigenlijk: “Elymas, jij bent een knecht van de duivel, geen kind van de Heere. En je probeert de wegen van de Heere die recht zijn, krom te maken.”

Paulus gaat verder: “Je zult blind worden en de zon niet zien voor een tijd.” Elymas wordt niet meteen voor altijd gestraft, hij krijgt nog tijd om zich te bekeren. Hij zal niet voor altijd blind worden, maar voor een tijd.

Kijk eens! Plotseling kán Elymas niet meer zien. Hij is blind geworden. Met zijn handen voelt hij om zich heen, om de weg te vinden. Andere mensen in de zaal moeten hem bij de hand nemen en de weg wijzen. De Heere doet een groot teken.

Daar zit Sergius Paulus. Hij heeft niet alleen het Woord van de Heere gehoord, maar hij ziet nu ook dat Elymas niet meer kan zien. De Heere laat zien Wie Hij is. Dat Hij de Almachtige is en dat wat Hij zegt, ook gebeurt.

Hij ziet dat de God over Wie Paulus en Barnabas geprekeet hebben, werkelijk God is. Dat wat Hij zegt, waar is. Sergius Paulus is verslagen over de leer des Heeren. Het heeft hem diep in zijn hart geraakt. Hij gelooft het: Die God is de ware God. En alles wat Paulus en Barnabas van Hem vertellen, is waar. Die God kan hem van zijn zonden verlossen. Hij kan vrede geven. Hij kan echt gelukkig maken. Hij geeft het eeuwige leven. Sergius Paulus is gaan buigen voor de Heere. Hij heeft de vrede gevonden door het geloof.

Wat een zegen, als jij ook zo het Woord van de Heere mag geloven en je mag voor Hem buigen. Als je in je hart geraakt bent door dat Woord, ja, door de Heere Zelf. Dat je het gelooft: Wat Hij zegt, is waar! Want Hij is Zelf de Waarheid en het Leven.

Zo jij Zijn stem dan heden hoort,
Geloof Zijn heil- en troostrijk Woord,
Verhard je niet, maar laat je leiden.

Achtergrondinformatie bij het Bijbelgedeelte voor leidinggevend

---

Antiochië (in Syrië)

De stad Antiochië die hier bedoeld wordt, lag in Syrië. Daar was ook een christengemeente ontstaan. Dit was waarschijnlijk gebeurd door de vervolging na de dood van Stefanus (Hand. 11 : 19-21). Toen zijn mensen vanuit Jeruzalem in Antiochië gekomen en hebben daar het Evangelie verkondigd aan de Joden. En het bleef niet ongezegd. Want de hand des Heeren was met hen, en een groot getal geloofde en bekeerde zich tot de Heere (Hand. 11:21). In deze stad, Antiochië, werden de volgelingen van de Heere Jezus voor het eerst 'christenen' genoemd (Hand. 11:26).

Vanuit deze plaats worden op bevel van de Heere mannen uitgezonden en begint daadwerkelijk het zendingswerk onder de heidenen.

Profeten en leraars te Antiochië (vs. 1)

In Antiochië is een gemeente, onder ambtelijk gezag. Er zijn profeten en leraars.

Profeten zijn in het Nieuwe Testament mensen die een bijzondere gave van de Heilige Geest ontvangen hebben en door Hem gebruikt worden om in bepaalde omstandigheden Gods wil bekend te maken. (in die tijd was het Nieuwe Testament er nog niet).

Leraars hadden deze bijzondere gave niet, maar moesten de gemeente onderrichten vanuit en met het reeds gegeven Woord van God.

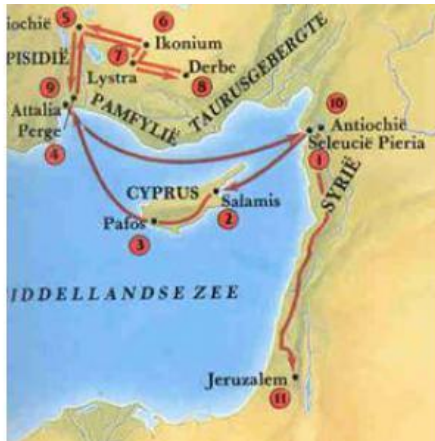
De grondtekst geeft aan dat de eerste drie profeten en de anderen leraars waren.

De Heere dienen, en vasten (vs. 2)

'Dienen' betekent niet alleen dat ze in de gemeente hun werk deden, maar hier betekent het ook, dat deze groep mensen zich samen voor een tijd hebben afgezonderd om door gebed en overdenking van Gods Woord de Heere een bijzondere vraag voor te leggen en Hem om antwoord te bidden. Zij begeerden dat de Heere hen de weg zou wijzen hoe Zijn Koninkrijk uitgebreid zou kunnen worden. Om door niets afgeleid te worden, werd er ook gevast (niet eten of drinken; maar dit kunnen ook andere dingen zijn die afleiden van het dienen van de Heere).

Op dit gebed, dat Hij Zelf had gewerkt, gaf de Heere hen door een of meerdere van de profeten antwoord. Ze moesten Barnabas en Saulus afzonderen (of heiligen, apart zetten) en hen uitzenden naar de heidenen. Afzonderen is van roepen onderscheiden: afzonderen betekent dat ze zich voortaan aan dit werk moeten wijden.

De gemeente van Antiochië wordt dus een zendende gemeente, want als aan deze voorgangers de wil van de Heere bekend is gemaakt, zendt de gemeente hen uit. Ze leggen Barnabas en Saulus de handen op, wat zoveel betekent als hen aanbieden aan de Heere en hen uitzenden, en lieten hen gaan. Het doel was het christendom te verbreiden en gemeenten te stichten. Na verloop van tijd kwamen Barnabas en Saulus ook weer terug in Antiochië om verslag uit te brengen (vgl. Romeinen 10:15).

De eerste zendingsreis

Op zendingsreis (vs. 4) – de plaatsen

Barnabas en Saulus vertrekken uit Antiochië in Syrië, en gaan dan naar de kust; een reis van 25 km. Daar vandaan varen ze met een schip naar het eiland Cyprus. Van dit eiland was Barnabas afkomstig. De eerste plaats die ze hier aandoen, is Salamis. Deze plaats ligt in het noordoosten van Cyprus. Vervolgens trekken ze het eiland over en komen in de havenplaats Pafos, de hoofdstad van het eiland.

De zendingswerkers

Van Barnabas en Saulus wordt uitdrukkelijk vermeld dat ze uitgezonden worden, nadat de Heilige Geest daarvan getuigenis heeft gegeven. Johannes Markus gaat ook mee. Van hem wordt het voorgaande niet vermeld. Als er moeilijkheden komen, gaat hij terug... Hij heeft in wezen 'niets' om 'op terug te vallen'. Het is daarom zo belangrijk dat de Heere Zelf roept, want dan zal Hij ook leiden, bekwamen en bijstaan. Saulus is door God geroepen, door God afgezonderd en op Gods tijd door de gemeenten uitgezonden. Zendingswerk is een taak van de gemeente.

Barnabas

We lezen in Hand. 4 dat hij Joses heette, maar van de apostelen de bijnaam 'Barnabas' kreeg, d.i. een zoon der vertroosting. Barnabas was een Leviet, afkomstig van het eiland Cyprus. Hij had daar een akker die hij verkocht en de opbrengst aan de voeten van de apostelen legde, zodat zij de armen van al het nodige konden voorzien.

Toen Saulus zich na zijn bekering bij de discipelen wilde voegen, die dat weigerden omdat ze hem niet vertrouwden, was het Barnabas, die Saulus bij de apostelen bracht. (Hand. 9:27).

In Hand. 11 vs. 19 – 25 wordt opnieuw iets over hem verteld. Als de gemeente in Jeruzalem na de vervolging hoort dat in de stad Antiochië veel mensen tot geloof zijn gekomen, sturen de apostelen Barnabas daarheen. Hij is verblijd als hij de genade van God in de levens van mensen ziet en vermaant hen allen dat zij met een voornemen des harten bij de Heere zouden blijven. (Hand. 11:23). En dan staat er: 'Want hij was een goed man, en vol des Heiligen Geestes en des geloofs, vs. 24. Dit is hetzelfde getuigenis wat we ook van Stefanus lezen in Hand. 7: 5.

Nadat hij deze stad bezocht heeft, gaat hij op zoek naar Saulus, die op dat moment in Tarsen, zijn geboorteplaats, is, en neemt hem mee naar Antiochië. (Hand.11: 25)

Saulus (of Paulus, de Griekse vorm van Saulus)

Kort na de bekering van Paulus op de weg naar Damascus (Hand. 9) had de Heere al tegen Ananias gezegd: 'Deze is Mij een uitverkoren vat, om Mijn Naam te dragen voor de heidenen en de koningen en de kinderen Israëls.' Tien jaar geleden was Paulus al geroepen. Over die roeping vertelt hij aan koning Agrippa in Hand. 26: 16-18: 'Want hiertoe ben Ik u verschenen, om u te stellen tot een dienaar en getuige der dingen, beide die gij gezien hebt en in welke Ik u nog zal verschijnen; Verlossende u van dit volk en van de heidenen, tot dewelke Ik u nu zend, om hun ogen te openen, en hen te bekeren van de duisternis tot het licht, en van de macht des satans tot God; opdat zij vergeving der zonden ontvangen, en een erfdeel onder de geheiligden, door het geloof in Mij.' En ook in Hand. 22: 17-21, waar Paulus vertelt hoe de Heere later tegen hem zei: 'Ik zal u ver tot de heidenen afzenden' (Hand. 22: 21).

Nu, tien jaar na zijn roeping, wordt hij daadwerkelijk uitgezonden. Pas nu is het tijdstip gekomen dat hij het Woord zal gaan verkondigen onder de heidenen.

Naamsverandering van Saulus in Paulus

Saulus is de Joodse vorm van Paulus. Deze naam betekent: 'de afgebedene'. De Griekse vorm van zijn naam is Paulus (= de kleine). Waarschijnlijk had Saulus, zoals in die tijd gebruikelijk was, twee namen, een Joodse en een Griekse. Tot nu toe is hij Saulus genoemd.

Vanaf nu (Hand. 13: 9) wordt hij echter 'Paulus' genoemd. Dat is op het moment dat Saulus gaat spreken tot Elymas in de Naam van de Heere. Er gebeurt daar iets opmerkelijks. Tot nu toe had Barnabas de leiding, maar vanaf dit moment krijgt Paulus de leiding, en is/wordt hij de heidenapostel, waartoe de Heere hem geroepen heeft. (vgl. Hand. 9:15)

Johannes Markus (Markus)

Over Markus lezen we in Hand. 12 vs. 25. Daar wordt hij Johannes genoemd, die toegenaamd wordt Markus. In het twaalfde vers staat dat zijn moeder Maria heette. Zij woonde in Jeruzalem. In haar huis kwam de gemeente dikwijls bij elkaar (zoals ook op het moment dat in dit hoofdstuk genoemd wordt, toen er een gedurig gebed gedaan werd voor Petrus, die in de gevangenis zat).

Deze Johannes Markus was een neef van Barnabas (Kol. 4:10). Hij gaat mee als helper; niet om persoonlijke diensten te bewijzen, maar om te helpen bij de prediking van het Evangelie. Waarschijnlijk was het o.a. zijn taak om te dopen (Vgl. Hand. 10:48, 1 Kor. 1 : 14-17).

Hij gaat mee op zendingsreis, maar als het moeilijk wordt, keert hij terug naar Jeruzalem. (Hand. 13:13).

Aan het begin van de tweede zendingsreis komt er door hem onenigheid tussen Paulus en Barnabas, omdat Barnabas Markus dan weer mee wil nemen. Overigens is dat later weer goed gekomen tussen zowel Barnabas en Paulus, als tussen Paulus en Johannes Markus. Dit blijkt wel uit de keren dat Paulus hem in zijn brieven noemt. In Filémon vs. 24 noemt hij hem onder 'mijn medewerkers'. In 2 Timotheüs 4 vs. 11 schrijft hij zelfs: 'Neem Markus mede en breng hem met u, want hij is mij zeer nut tot de dienst. En Petrus noemt hem in 1 Petrus 5 vs. 13 'mijn zoon'.

Deze Johannes Markus is de schrijver van het Evangelie naar de beschrijving van Markus.

Op zendingsreis

Na door de gemeente te zijn uitgezonden, vertrekken Barnabas en Saulus naar Seleucië, een plaats aan de Middellandse Zee en de haven van Antiochië. Er wordt nog eens uitdrukkelijk vermeld dat ze zijn uitgezonden door de Heilige Geest. Ze bewandelen dus geen eigen paden. Daar nemen ze een schip naar het eiland Cyprus (zo'n 100 km varen).

Hun manier van werken: Eerst de Jood... (vs. 5)

De eerste plaats op Cyprus is Salamis. Hier is een Joodse synagoge en daar beginnen Saulus en Barnabas hun arbeid. Zoals dat ook later de gewoonte van Paulus was, verkondigen ze het Evangelie eerst aan de Joden, en pas daarna aan de heidenen. (Vgl. Romeinen 1:16, Want het ik schaam mij het Evangelie van Christus niet; want het is een kracht Gods tot zaligheid een iegelijk die gelooft, eerst de Jood, en ook de Griek').

Te Pafos (vs. 6)

Daarna reizen ze het hele eiland over en komen in de voornaamste stad van Cyprus, Pafos, dat aan de westkust lag. Dit was de regeringsstad. En hier woonde ook de stadhouder die over Cyprus regeerde, Sergius Paulus (dit was een reis van zo'n 125 km).

Pafos was zowel politiek als godsdienstig een middelpunt. Hier stond het beroemde heiligdom voor de godin Aphrodite of Venus.

Een verstandig man – stadhouder Sergius Paulus (vs. 7, 12)

De Romeinse stadhouder, Sergius Paulus, die in Pafos woont, wordt 'een verstandig man' genoemd. Hij is op zoek. Dit blijkt uit het feit dat hij Barnabas en Saulus naar zijn paleis haalt. 'Hij zoekt zeer het Woord Gods te horen'. Het is zijn verlangen om te horen wat deze twee mannen te zeggen hebben. En daarbij gaat het niet om hen, maar om het Woord dat ze brengen. Er is in zijn hart een honger om te weten wat waarheid is. En die kan niet eerder gestild worden voordat hij die waarheid ook gevonden heeft.

En dat is in wezen de ware wijsheid! 'Want het ware inzicht en het rechte verstand bestaat hierin, dat men niet ophoudt de waarheid te zoeken, voordat men die werkelijk gevonden heeft.' (citaat van Andreas wat Dächsel aanhaalt).

Dat hij al langer op zoek was, blijkt ook uit het feit dat er in zijn paleis een Jood is. Hij is een tovenaer, een wonderdoener; iemand die kennis heeft van de meest verborgen krachten van de natuur en daardoor bijzondere daden kan doen (vgl. de wijzen uit het Oosten, die met dezelfde naam worden genoemd; magiër). Maar het is ook een valse profeet die onder de invloed van demonische krachten ook wel tekenen en wonderen verrichtte. Omdat deze man hem niet gegeven had wat hij zocht, liet Sergius Paulus nu Barnabas en Saulus halen, in de hoop dat zij hem wel de rechte weg konden wijzen.

Een valse profeet: Barjezus of Elymas (vs. 6, 8)

Deze valse profeet droeg een schitterende naam. Hij heette Barjezus (= zoon van Jezus). Jezus was in die tijd een gewone naam. Hij was echter geen kind van de Heere, maar van de duivel. Zijn Arabische naam (bijnaam) was Elymas, wat 'magiër' betekent, of: 'wijze', 'bezitter van grote geheimen' of kortweg 'tovenaar'. Hij is een vijand van de Heere en Zijn leer. En dat blijkt ook als Barnabas en Saulus in het paleis van Sergius Paulus gaan preken. Hij doet er alles aan om te voorkomen dat het Woord dat ze brengen ingang zal vinden in het hart van de stadhouder. Dit doet hij allereerst door zijn houding, maar waarschijnlijk ook door woorden. Want Paulus zegt tegen hem: Zult gij niet op houden te verkeren de rechte wegen des Heeren?'

Deze BarJézus was een Jood. Hij was dus besneden en bekend met de wil van de Heere, Die het volk Israël verboden had 'duivelskunsten' uit te voeren. Daarom was het dubbel zo erg dat hij een valse leer bracht.

Verband belijdenisgeschriften

Zondag 48: 'Uw Koninkrijk kome'. De bede om de komst van Gods Koninkrijk. Hieronder valt ook het gebed om alles te breken wat zich daartegen verzet.

Zondag 52, vr. 127: Leid ons niet in verzoeking, maar verlos ons van de boze.

DL, hfdst. 1, art. III, IV, V: De Heere Zelf zendt boodschappers als predikers van Zijn Woord, dat oproept tot bekering en geloof. Hij bepaalt ook tot wie, wanneer en door wie Hij dat doet.

Art. IV: Het gevolg van de prediking, de vrucht; tweeërlei uitwerking.

Art. V: Ongeloof is schuld van de mens, het geloof is een gave van God.

D.L., hfdst. 3-4, art. 11: De Heere werkt door Zijn Heilige Geest in de harten van de uitverkorenen en bekeert hen.

Hfdst. 3-4, art. 16: De Heere maakt de mens geestelijk levend. Alleen daardoor worden we gewillig en gehoorzaam. Wedergeboorte is een werk van Heere, maar wij blijven verantwoordelijk.

Aanwijzingen voor het gebruik

Adviezen leidinggevenden

Voor meer informatie over de zending, evangelisatie en het werk in Israël kun je een kijkje nemen op de site van de zending: www.zgg.nl (met apart gedeelte voor kinderen), www.evvg.nl; www.dep-israel.nl. Speciaal voor kinderen is er de site: www.onderwijsisrael.nl.

Extra idee

Als er vanuit jullie gemeente iemand is uitgezonden voor de zending kun je ook een kaart sturen met alle namen van de kinderen erop. Een andere mogelijkheid is om alle kinderen een kaart te laten maken – eventueel met een zelfgekozen Bijbeltekst - en die in een envelop op te sturen naar deze persoon.

Antwoorden bij werkboekje -10

Weetvragen - Bij wie hoort het?

Paulus	Door de Heere Zelf geroepen Wederstaat de duivel Geroepen om het Woord onder de heidenen te preken
Barnabas	Kwam van het eiland Cyprus Zocht Saulus op en bracht hem in Antiochië Samen met Saulus uitgezonden
Johannes Markus	Neef van Barnabas Meegegaan als helper
Sergius Paulus	Wilde graag het Woord van de Heere horen Stadhouder in Pafos Geloofde het Woord van de Heere Een verstandig man
Barjezus	Was aan het hof van Sergius Paulus Werd blind Tovenaar

Vragen

1. Ook vandaag probeert de duivel het Woord van de Heere bij ons vandaan te houden.

Wat trekt jou van het Woord van de Heere af? (Bijvoorbeeld als je in de kerk zit, de juf of meester op school uit de Bijbel vertelt, thuis uit de Bijbel wordt gelezen, of je zelf uit je Bijbeltje leest)

Deze vraag is bedoeld om na te denken en samen te praten. Daarna kunnen de kinderen zelf tekeningetjes maken. Mogelijke antwoorden: hij probeert de gedachten af te leiden door: een klein broertje of zusje dat de aandacht probeert te trekken, een telefoon die gaat, een mobieltje, de voordeurbel die gaat, een boek dat vlak bij je ligt of een ander speeltje. In de kerk: een vriendje dat de aandacht probeert te trekken, je een snoepje wil geven, een vlinder die rondfladdert, een spinnetje dat op de bank loopt, als je tijdens het lezen of preken aan heel andere dingen gaat denken.

2. De mensen in Antiochië die de Heere hadden leren kennen, wilden graag dat ook anderen van Hem zouden horen. Alleen, ze wisten niet wat de wil van de Heere was. Toen hebben ze er om gebeden. En de Heere gaf antwoord.

a. Wat kun jij daarvan leren?

De kinderen kunnen verschillende dingen zeggen. De Heere wil dat we bij alle dingen naar Zijn wil zullen vragen! Misschien noemen ze ook dat wij anderen over de Heere mogen vertellen. Of dat Hij ons altijd hoort als wij bidden. Geef ze de ruimte om hun eigen antwoorden te geven.

b. Hoe kunnen wij vandaag bidden om de komst van Gods Koninkrijk? (Lees ook HC Zondag 48 vr. en antw. 123)

Als we bidden of we de Heere mogen liefhebben, of de Heere dat aan heel veel mensen wil geven. Of Hij de preken in de kerk wil gebruiken. Of de Heere nog nieuwe dominees wil geven, zendingen, evangelisten, etc.) of dat de Heere jou misschien wel wil gebruiken in Zijn Koninkrijk.

3. a. Bid jij wel eens voor de zending? Wat vraag je dan?

Hierop kunnen heel persoonlijke antwoorden komen. Het kan dat er kinderen zijn, die hier nooit bij stilstaan. Het is goed om er dan op te wijzen dat de Heere wil dat Zijn Koninkrijk wordt uitgebreid, niet alleen in ons eigen land, maar in heel deze wereld.

Andere kinderen zullen mogelijk wel voor de zending bidden.

Als er door jullie gemeente iemand is uitgezonden naar een zendingsgebied, kan erop gewezen worden dat het belangrijk is voor die persoon te bidden.

Andere kinderen zullen mogelijk bidden of de Heere de zendingswerkers wil helpen. Dat Hij ze wil bewaren voor rampen en gevaren. Of Hij ervoor wil zorgen dat er ook daar mensen bekeerd worden.

b. Zou jij zelf zendingswerker willen worden? Waarom wel/niet?

Het is mogelijk dat kinderen dat niet willen, omdat ze dan allerlei dingen en mensen van wie ze veel houden moeten achterlaten. Wijs ze er dan op dat de Heere alles wil geven wat we nodig hebben als de Heere ze tot zo'n taak roept.

Anderen zullen het wel graag willen. Het is belangrijk om er dan achter te komen waarom ze dat willen. Gaat het ze alleen om het avontuur? Wijs erop dat het belangrijk is dat de Heere Zelf ons roept. Maar ook dat Hij, net als bij Paulus, op Zijn tijd zendt.

4. Stelling. Wat vind jij? Waarom wel/niet?

'Ik vind het niet moeilijk om met mensen die ik goed ken over de Heere te praten.'

Ook hier kunnen diverse antwoorden gegeven worden. Kinderen die het van huis-uit gewend zijn over de Heere en Zijn dienst te praten, zullen hier mogelijk minder moeite mee hebben dan kinderen die dit minder of helemaal niet gewend zijn. Ook het karakter speelt hier een rol. Kinderen die wat teruggetrokken zijn, zullen het misschien moeilijker vinden dan kinderen die wat vrijmoediger zijn.

Puzzel

Volg de pijlen. Wat lees je?

Uitkomst: Predikt het Woord

Werkboekje +10

Goed of fout?

Hieronder staan zinnen. Sommige zinnen zijn goed, andere zinnen zijn fout.

1. Barnabas en Saulus werden uitgezonden vanuit Antiochië.

waar

2. Johannes Markus ging ook met hen mee.

waar

3. Hij was de zoon van Barnabas.

niet waar

4. Zij gingen naar het eiland Cyprus. Daar kwam Saulus vandaan.

niet waar

5. In Salamis brachten ze het Woord van de Heere eerst aan de Joden.

waar

6. Daarna kwamen ze in Pafos.

waar

7. Daar woonde de tovenaer Barjesus. Hij was bij de keizer Sergius Paulus.	niet waar
8. Hij probeerde Sergius Paulus van het geloof af te houden.	waar
9. Maar Saulus bestrafte deze tovenaer. Hij werd voor altijd blind.	niet waar
10. Sergius Paulus geloofde het Woord van de Heere.	waar

Antwoord: En hoe zullen zij prediken, indien zij niet gezonden worden? (Rom. 10 : 15)

Vragen bij de uitkomst van deze puzzel.

1. Lees de uitkomst van de puzzel nog eens en probeer eens met je eigen woorden te zeggen wat hier staat.
Alleen als je (door de Heere) gezonden wordt, kun je gaan prediken.

2. Wat betekent het als je 'gezonden' wordt?

Zenden betekent eigenlijk sturen. Die mensen hebben een opdracht gekregen.

3. Waarom is het zo belangrijk dat mensen weten dat ze door de Heere Zelf gezonden zijn?

Omdat ze het dat werk dat ze moeten gaan doen alleen niet kunnen doen. Maar als de Heere zendt, zal Hij ook helpen.

4. Wie heeft de Heere Jezus, toen Hij nog op aarde was, eerst Zelf gezonden?

Zijn discipelen. Zij werden later, na de hemelvaart van de Heere Jezus, apostelen genoemd. Dat betekent; 'gezondenen'.

5. Wat moesten zij gaan doen?

Zij moesten aan de mensen over de Heere Jezus gaan vertellen. Zij moesten gaan preken. De Heere had gezegd: Ik heb u gesteld, dat gij zoudt heengaan en vrucht dragen (Joh. 15:16). En in Markus 16:15 zegt de Heere Jezus tegen hen: Gaat heen in de gehele wereld, predikt het Evangelie aan alle creaturen.

1. DL, hfdst. 1, art. III (afgedrukt in werkboekje)

a. Ook vandaag zendt de Heere nog mensen? Wie dan?

Dominees, evangelisten, zendelingen, ...

b. Waarom doet Hij dat?

Zij moeten Zijn Woord brengen en de mensen vertellen dat ze zich bekeren moeten tot de Heere en in Hem geloven.

c. Wat betekent het dat de Heere nog steeds mensen zendt? En wat betekent dat voor jou?

Dat Zijn Koninkrijk nog niet vol is, maar dat er nog mensen bekeerd moeten, kunnen en zullen worden. Dat geldt ook voor kinderen: ook zij kunnen een nieuw hart krijgen als ze dat nog niet hebben en een kind van de Heere worden. Daarom kan jij ook nog bekeerd worden!

2. Sergius Paulus was verslagen over het Woord van de Heere.

Hier lees je Hand. 2 vs. 37 en 38.

a. Ook de mensen op de Pinksterdag waren verslagen. Waardoor?

Zij hadden het Woord van de Heere gehoord, dat zij de Heere Jezus, de beloofde Messias, hadden gedood. De Heilige Geest bracht het Woord in hun hart.

b. Wat vroegen ze?

'Wat zullen wij doen, mannen broeders?'

c. Op Wie wees Petrus hen?

Petrus wees hen op de Heere Jezus.

d. Ook Sergius Paulus was verslagen... Wat betekent het woord 'verslagen'?

Verslagen: overwonnen (door de Heere). En daardoor geloven wat de Heere zegt; buigen voor Zijn Woord.

3. De Heere zond Zijn Woord naar Sergius Paulus. Daarvoor gebruikte Hij Barnabas en Saulus.

Hoe doet de Heere dat bij ons?

Wij mogen Zijn Woord hebben, erin lezen en horen lezen, we mogen naar de kerk waar de Heere Zijn Woord uit laat leggen, naar de vereniging, op school horen we het Woord van de Heere.

Elymas 'wederstond hen'. Wat betekent dat? Kunnen wij dat ook? Hoe dan?

Als we niet luisteren als het Woord verkondigd wordt of uitgelegd, maar met andere dingen bezig zijn. Of als we onze gedachten er niet bijhouden, maar ons af laten leiden.

Hoe zorgen wij er zelf voor dat anderen worden gehinderd?

Door anderen af te leiden. Door het Woord van de Heere tegen te spreken. Door ...

4. Wat vind jij? Waarom?

'Ik wil later ook graag in Gods Koninkrijk gaan werken...'

Hier kunnen verschillende antwoorden op gegeven worden. Mogelijk zijn er kinderen die de begeerte hebben om als ze groot zijn ook naar het zendingsveld te gaan. Belangrijk is dan wel, waarom ze dat willen. Is het alleen het avontuur dat trekt, of is er het verlangen om ook anderen van de Heere te vertellen? En, als je van de Heere wilt vertellen, ken je Hem dan ook zelf?

Anderen zullen misschien dat verlangen niet hebben, omdat ze zoveel bezwaren zien. Het achterlaten van mensen van wie ze veel houden, etc. Toch, als de Heere zendt, zal Hij ook voor al het andere zorgen, al weten wij vaak niet hoe. Wijs hen erop dat ze biddend met dit verlangen bezig mogen zijn. Ook voor dit verlangen geldt het gebed: 'Heere wat wilt Gij dat ik doen zal.'

En bovendien, wat is werken in Gods Koninkrijk? Dat betekent niet altijd naar het zendingsveld. Het kan ook als predikant, ouderling, diaken, evangelist in ons land. Maar dat niet alleen. Het kan ook zijn als we andere mensen in onze omgeving over de Heere vertellen. Of als we bidden voor onze vader, moeder, broertjes, zusjes, en andere mensen uit onze omgeving. Als we bidden voor de gemeente waar de Heere ons een plaats gaf, voor de dominee, de ouderlingen en diakenen. Als we bidden of de Heere Zijn Koninkrijk wil laten komen, in ons land, maar ook over deze hele wereld.

Puzzel

Antwoord: Als de stadhouder zag hetgeen geschied was, toen geloofde hij, verslagen zijnde over de leer des Heeren. (Hand. 13 vs. 12)

Paulus en koning Agrippa

Thema

Toelichting op het thema

Dit jaar behandelen we in Kompas verschillende personen uit de Bijbel. In dit nummer gaat het over de apostel Paulus. Hij heeft veel gewerkt in de wijngaard van Christus. Zijn prediking had veel vrucht, maar hij ondervond ook veel tegenstand. Veel mensen kwamen tot geloof, maar de boodschap van vrije genade werd ook verworpen. Deze schets is een waarschuwend voorbeeld hiervan.

Doel van de vertelling

We willen de kinderen meegeven dat ze de boodschap van vrije genade niet zomaar naast zich neer moeten leggen. Alleen aanhoren is niet genoeg. Het is belangrijk dat de kinderen de Heere bidden om het in geloof te mogen aannemen. Dan ben je, net als Paulus, vrij van zondebanden en schuld.

Introductie van het thema voor de kinderen

Neem een stuk touw mee of (speelgoed)handboeien. En een dikke portemonnee. Vraag de kinderen wat ze liever willen: vastgebonden en dus een gevangene worden of de dikke portemonnee krijgen en dus rijk worden. Natuurlijk willen we liever rijkdom en vrijheid dan gevangenschap. Maar wat maakt nu dat je uiteindelijk gelukkig bent of niet? Rijkdom kun je verliezen, is ook niet blijvend. Het belangrijkste is dat je mag weten dat je het eigendom van Christus bent. Dan kun je gevangen of arm zijn, maar toch rijk en vrij! In het gesprek met de kinderen kun je eventueel ook de voorbeelden gebruiken van de gelijkenissen van 'de rijke dwaas' en van 'de rijke man en de arme Lazarus'.

Zingen en lezen

Zingen

Psalm 7: 1 en 4

Psalm 26: 2

Psalm 33: 8

Psalm 72: 1

Psalm 98: 1 en 2

Psalm 119: 21 en 23

Psalm 139: 14

Lezen

Handelingen 26: 19-32

Bij het lezen van dit gedeelte vallen we midden in een redevoering van Paulus. Daarom is het goed om de kinderen vooraf even te vertellen waar het over gaat: Paulus is gevangen genomen. Hij wordt bij koning Agrippa en stadhouder Felix geroepen. Daar vertelt hij over zijn bekering. Hij legt uit dat hij gehoorzaam wil zijn aan wat de Heere Jezus tegen hem zei in een hemels gezicht dat hij op de weg naar Damascus gezien heeft.

Kerntekst

En Paulus zeide: Ik wenste wel van God dat, én bijna én geheel, niet alleen gij, maar ook allen die mij heden horen, zodanigen werden gelijk als ik ben, uitgenomen deze banden. (Handelingen 26: 29).

Vertelling

“Saul, Saul, wat vervolgt gij Mij?” Machtig klinkt de stem van de God. Angstig antwoordt Saulus: “Wie zijt Gij Heere?” Dan antwoordt de stem: “Ik ben Jezus, Die gij vervolgt.” Bevend vraagt Saulus: “Heere, wat wilt Gij dat ik doen zal?”

Na de dag van zijn bekering heeft Saulus, die later Paulus genoemd wordt, deze vraag nog heel vaak gesteld. “Heere, wat wilt Gij dat ik doen zal?”

Wat is er na die dag van zijn bekering veel gebeurd in het leven van Paulus. Hij heeft op veel plaatsen het Evangelie verkondigd. Telkens als hij vertelde dat Jezus van Nazareth de Messias is, waren er mensen die dat geloofden en die zich bekeerden. Maar er waren ook mensen die niet wilden geloven dat de Heere Jezus uit de dood is opgestaan. Zij begonnen Paulus te haten en wilden hem gevangen nemen of doden. Hij mocht niet meer spreken over de Heere Jezus. Ook in Jeruzalem waren Joden die niet geloofden dat de Heere Jezus de

Zoon van God is. De mannen van het Sanhedrin wilden ook niet dat Paulus over Jezus sprak. Ze hebben Jezus laten doden en nu wilden ze dat ook met Paulus doen. Daarom gingen ze naar stadhouder Felix en beschuldigden hem ervan dat hij oproer veroorzaakte onder het volk. De stadhouder had Paulus in de gevangenis op laten sluiten. Hij wist er niet goed raad mee. En zo zit Paulus al twee jaar in de gevangenis van Cesaréa als er een nieuwe stadhouder in de plaats van Felix komt. Zijn naam is Festus.

Festus is nog maar drie dagen stadhouder in Cesaréa, als hij naar Jeruzalem reist. Hij wil daar kennismaken met de hogepriester en de belangrijkste Joden. "Wilt u ons een plezier doen?" vragen ze. "U heeft misschien wel gehoord dat in de gevangenis een man zit die Paulus heet. Zouden wij hem hier in Jeruzalem mogen ondervragen?" O, wat hopen de Joden dat Festus dat goed vindt. Ze hebben namelijk een duivels plan bedacht... Als Paulus van Cesaréa naar Jeruzalem gebracht wordt, zullen ze hem onderweg overvallen en doden!

Maar Festus vindt het niet goed. "Paulus blijft in Cesaréa," zegt hij, "maar jullie kunnen met mij meereizen naar Cesaréa. Dan kunnen jullie hem daar ondervragen."

Als Festus terug is in Cesaréa wordt er al snel een rechtszitting gehouden. De gevangene, Paulus, wordt binnengebracht. De meegereisde Joden mogen hem beschuldigen. In een kring staan ze om Paulus heen. "Wie van u wil tegen deze gevangene getuigen?" vraagt de stadhouder Festus. Van alle kanten worden er beschuldigingen geroepen: "Hij verontreinigt de tempel!" "Hij is een oproerkraaiër! Overal waar hij komt, zorgt hij voor onrust!" "Hij hoort bij die verachtelijke Jezus van Nazareth, die gekruisigd is!" Festus hoort het allemaal aan, maar als hij doorvraagt wat deze Paulus nu precies heeft gedaan en wanneer, dan kan niemand iets bewijzen.

Dan mag Paulus zichzelf verdedigen. "Ik heb noch tegen de wet van de Joden, noch tegen de tempel, noch tegen de keizer iets gezondigd." Festus voelt de haat van de Joden tegen Paulus en wil hen best graag gunstig stemmen. Maar hij kan Paulus toch niet onschuldig veroordelen?

"Wilt u dan naar Jeruzalem om daar geoordeeld te worden?" Maar Paulus weet dat de Joden er alles aan zullen doen om hem te doden. In Jeruzalem loopt zijn leven gevaar. Daarom antwoordt hij: "Niet het Sanhedrin moet rechtspreken. Omdat ik een Romein ben, moet een Romeinse rechter uitspraak doen in mijn zaak. Als ik echt onrecht heb gedaan, wil ik daarvoor de straf wel dragen. Maar ik heb niets gedaan waarom ik gedood zou moeten worden. Daarom wil ik dat de keizer mijn rechter zal zijn." "Dan zullen we u naar de keizer brengen," is het antwoord van Festus.

Nu Paulus zich op de keizer beroepen heeft, kan niemand hem meer oordelen voordat de keizer hem heeft gehoord.

Het plan van de Joden is weer mislukt. Ze kunnen Paulus niet doden. De Heere heeft aan Paulus beloofd dat hij ook naar Rome zou gaan om van de Heere Jezus te vertellen. Die belofte zal nu in vervulling gaan.

Ook het plan van Festus om van Paulus af te komen, is mislukt.

En zo moet Paulus weer de gevangenis in, totdat hij naar de keizer in Rome gebracht kan worden.

Wat een geroezemoes is het in de zaal in het paleis van Festus, de Romeinse stadhouder in Cesaréa. De grote ruimte is gevuld met mensen. De meesten hebben hun mooiste kleren aangedaan. Ze zien er allemaal prachtig uit, de één nog indrukwekkender dan de ander. Op de mooiste stoelen zitten Festus, de stadhouder en zijn belangrijkste gasten: koning Agrippa en Bernice, de zus van de koning. Zij zijn gekomen om Festus welkom te heten in Judea. Al een poosje zijn ze op bezoek in Cesaréa. Iedere dag zorgt de stadhouder voor iets bijzonders in het programma en vandaag wil hij graag de mening van Agrippa vragen over de zaak van Paulus. Festus weet er niet zo goed raad mee. Hij heeft geen schuld bij Paulus gevonden. Maar loslaten durft hij hem ook niet, omdat de Joden dan in opstand zullen komen. Hij begrijpt niet precies waar het om gaat, alleen dat het iets met de godsdienst te maken heeft. En nu heeft Paulus zich op de keizer beroepen. Maar Festus heeft geen idee met welke beschuldiging hij hem naar de keizer moet sturen. Misschien kan koning Agrippa helpen. Die is tenslotte tussen de Joden opgegroeid en weet alles van de wetten en gebruiken van de Joden. Hij zal dan ook de leer van Paulus misschien wel begrijpen.

Tussen al de feestelijk geklede mensen staat Paulus. Hij ziet er anders uit dan de rest van de aanwezigen. Hij draagt eenvoudige kleding. En boeien. Daar staat hij, gebonden voor al die vrije mensen. Maar kijk eens goed... Wie is hier nu vrij en wie gevangen? Als je het Paulus vraagt, zal hij zeggen dat hij vrij is. Vrij van de vloek van de wet omdat zijn schuld is betaald door het lijden en sterven van de Heere Jezus. Vrij, ondanks de boeien. En de anderen? Zijn zij werkelijk vrij? Of zijn zij gebonden door de banden van zonde en schuld aan de satan? Hoe is dat bij jou?

Festus begint te spreken. "Koning Agrippa en alle aanwezigen, hier voor u staat een man, die de Joden willen doden. Ik heb de beschuldigingen tegen hem onderzocht, maar ik vind geen schuld in hem. Nu heeft hij zich op de keizer beroepen en ik heb besloten hem daarheen te sturen. Maar ik heb geen idee wat ik aan de keizer over deze man moet schrijven, wat hij zou misdaan hebben. Daarom heb ik hem voor u allen gebracht, speciaal voor u, koning Agrippa. Misschien dat ik daarna een beschuldiging tegen hem in de brief aan de keizer kan schrijven."

Eens stond de Heere Jezus voor stadhouder Pontius Pilatus. "Ik vind geen schuld in deze Mens," zei hij. Toch liet hij Jezus geselen en daarna aan het kruis hangen.

Nu staat Paulus voor stadhouder Festus. "Ik heb niets in hem gevonden, waarvoor hij zou moeten sterven," zegt Festus. Maar toch wil hij een beschuldiging schrijven in de brief aan de keizer. Want je kunt iemand niet zomaar naar de keizer sturen...

Koning Agrippa knikt naar Paulus. Hij begrijpt de situatie. "Ga uw gang, u mag u nu verdedigen," zegt hij tegen Paulus.

Paulus maakt een groetend gebaar met zijn geboeide hand. Hij is blij dat hij zich tegenover Agrippa kan verdedigen tegen de beschuldigingen die tegen hem zijn ingebracht. Hij weet dat Agrippa, als kleinzoon van koning Herodes, goed op de hoogte is van de Joodse godsdienst. En hij heeft meteen de gelegenheid al de mensen die hier bij elkaar zijn, te vertellen over zijn Meester, Die ook voor heidenen naar de aarde gekomen is. Om te zoeken en zalig te maken wat verloren is.

Paulus begint met te vertellen wie hij is: "Ik was vroeger een Farizeeër en ik haatte de volgelingen van Jezus van Nazareth en heb ze vervolgd. Ik jaagde op hen en wierp hen in de gevangenis. Daarvoor reisde ik ook naar Damascus om daar christenen op te sporen en gevangen te nemen." Je kunt aan Paulus zien dat het hem nog steeds verdriet doet om aan die tijd terug te denken. Het is niet iets waar hij trots op is. Maar hij kan hiermee wel laten merken dat hij zich niet beter voelt dan de mensen die naar hem luisteren. Hij was één van hen, maar door Gods grote genade is alles anders geworden. Hij mag ook vertellen hoe God ingreep in zijn leven: "Maar op een dag, toen ik op weg was naar Damascus, zette de Heere Jezus mij stil. Midden op de dag was er een fel licht dat mij verblindde. Ik hoorde een stem die riep: "Saul, Saul, wat vervolgt gij Mij?" De Heere Jezus heeft mij toen gezegd dat ik Zijn Evangelie moest gaan verkondigen aan de heidenen en dat heb ik vanaf dat moment gedaan. De Joden wilden niet horen dat Jezus van Nazareth de Zoon van God is en dat Hij opgestaan is uit de doden. Daarom hebben ze mij gegrepen. En daarom sta ik nu hier voor u. Ik heb nooit iets anders verkondigd dan Mozes en de profeten hebben gedaan. Zij hebben al gezegd dat de Messias moest lijden en sterven. Maar ook dat Hij weer zou opstaan. Dat heb ik ook verkondigd aan de heidenen. Ik mocht hen vertellen dat de opgestane Christus een Licht tot verlichting der heidenen is."

Dan valt Festus Paulus in de rede. Hij begrijpt weinig van wat Paulus zegt en denkt dat hij zijn verstand verloren heeft. "U raast, Paulus! U hebt zoveel in de boeken zitten studeren dat u helemaal in de war bent!"

Maar Paulus antwoordt rustig: "Nee, machtigste Festus, ik raas niet. Ik spreek de waarheid met een gezond verstand. Koning Agrippa weet waar ik het over heb. Hij kent ook de profeten die van Christus hebben geprofeteerd. Gelooft gij, o koning Agrippa, de profeten? Ik weet dat gij ze gelooft."

Agrippa schuift een beetje ongemakkelijk op zijn stoel. Hij is inderdaad opgevoed met de profeten en weet wat ze over de komende Messias hebben gezegd. Ook heeft hij de verhalen over Jezus, Zijn dood en opstanding wel gehoord. Maar gelóven dat Jezus de Messias is? Dat is teveel gezegd. Paulus maakt hem hier bijna tot zijn helper... Dat wil hij niet. Daarom zegt hij spottend: "Gij beweegt mij bijna een christen te worden!" Bijna een christen. Het Woord van God komt heel dichtbij. De Heere Jézus komt heel dichtbij. Door de woorden van Paulus klopt de Heere op de deur van zijn hart. Doet hij open? Nee.

Bijna! Maar bijna is niet een beetje. Bijna is niets! Agrippa spot er mee. Hij blijft liever wie hij is. Vrij, zonder God, maar geen christen.

Paulus zegt: "Ik wenste wel dat God, vroeg of laat, u en ook allen die mij nu horen, zou bekeren en dat jullie net zo zouden worden als ik, behalve deze boeien." Als hij dat zegt, steekt hij zijn geboeide handen omhoog. Paulus gunt allen die in het paleis zijn een leven met Christus en vergeving van zonden. Dát alleen maakt je echt rijk. Dát alleen maakt je echt vrij, zelfs al draag je boeien.

De koning en Festus staan op. Ze hebben genoeg gehoord. Ook Bernice en de andere belangrijke genodigden staan op. De koning en Festus gaan een beetje apart staan en overleggen zachtjes met elkaar. "Deze man heeft niets gedaan waarvoor hij gevangen of gedood zou moeten worden. Als hij zich niet op de keizer had beroepen, zou hij losgelaten kunnen worden."

Zo bleef Paulus een gevangene. Hij noemde zichzelf een gevangene van Jezus Christus. Maar de banden van de zonde en de dood waren bij Paulus losgemaakt. Koning Agrippa, Festus en alle anderen die naar Paulus hebben geluisterd zijn vrij om te gaan en te staan waar ze willen. Toch zijn ze gevangenen. Zonder dat ze het zelf weten. Gevangen in de macht van satan en zonde. Ze zijn gewaarschuwd, maar willen niet horen.

Misschien voelden ze zich wel wat ongemakkelijk, zoals Agrippa. Maar spottend hebben ze dat gevoel weer afgeschud. Hoe luister jij naar de roepstemmen die je krijgt? In de kerk, op school, op de club... Voel jij je wel eens aangesproken? Schud het niet van je af. Ga ermee in je gebed naar God om te vragen of Hij ook jou gevangen wil nemen. Want als dat gebeurt, ben je echt vrij!

Achtergrondinformatie bij het Bijbelgedeelte

Festus

Festus is door keizer Nero tot stadhouder van Judea aangesteld als opvolger van Felix, die er niet in was geslaagd de anti-Romeinse sentimenten in Judea onder controle te krijgen. Ook Festus had tijdens zijn ambtstermijn veel te stellen met de Zeloten, die streefden naar onafhankelijkheid. Evenals Felix trad hij tegen hen op met harde hand, maar ook hij slaagde er niet in de situatie onder controle te krijgen.

Met de Joodse leiders onderhield Festus wel goede contacten, anders dan bij Felix het geval was geweest. Het Nieuwe Testament vermeldt dat de apostel Paulus voor Festus terechtstaat, nog maar drie dagen nadat Festus in Judea is aangekomen. Aangezien de beschuldigingen tegen Paulus betrekking hebben op de Joodse godsdienst en tradities roept Festus voor een tweede verhoor de hulp in van Herodes Agrippa II, die zich laat vergezellen van zijn zus Bernice. Festus en Agrippa komen tot de conclusie dat de aanklachten tegen Paulus ongegrond zijn, maar Paulus heeft zich dan al beroepen op de keizer. Daarom stuurt Festus hem naar Rome om voor Nero zijn zaak te bepleiten.

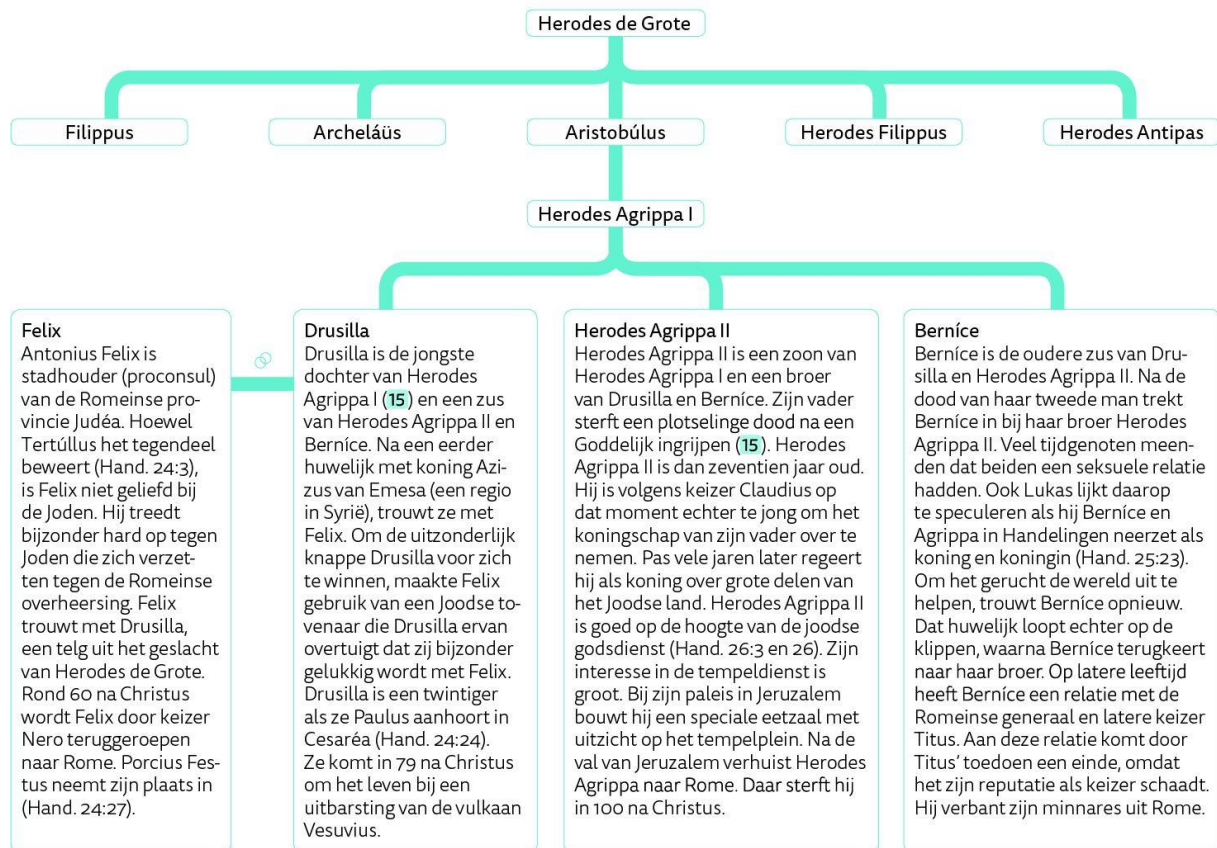
Agrippa

Agrippa II is een zoon van de Herodes die de apostel Jakobus heeft laten doden. Agrippa regeerde vanaf 50 na Christus over delen van Palestina en Libanon. Gedurende de Joodse opstand (66-70) stond hij aan de kant van de Romeinen. Hij was de laatste koning uit de Herodiaanse dynastie. Omdat hij van Joodse afkomst was, was hij goed op de hoogte van de Joodse godsdienst.

Bernice

Zie schema uit de Bijbel met uitleg.

26. FELIX, DRUSILLA, HERODES AGRIPPA II EN BERNÍCE

De keizer

In deze tijd regeert keizer Nero (54 -68 na Christus). Nero was de vijfde Romeinse keizer. Hij is bekend om zijn wrede christenvervolging. Door zijn dwaasheid en spilzucht liet hij bij zijn dood het Romeinse rijk in totale chaos en bankroet achter.

Farizeeën

De beweging van de farizeeën bestaat gedeeltelijk uit priesters en gedeeltelijk uit gewone burgers. Zij oefenen vaak een gewoon beroep uit en bekwamen zich in de kennis en toepassing van Mozes' wet. Die houden zij streng, deels uit angst dat God Zijn volk weer straft wanneer het Gods wet opnieuw overtreedt. Een leven naar de wet brengt iemand dicht bij God, denken ze.

De farizeeën keren zich sterk tegen de Romeinse overheersing en hebben een belangrijk aandeel in de opstand van de Joden tegen de Romeinen in 70 na Christus. Een van de bekendste farizeeën is de geschiedschrijver Flavius Josephus, een jonge Joodse generaal die tijdens deze opstand naar de Romeinen overliep en in Rome zijn werken geschreven heeft.

De farizeeën staan dicht bij het gewone volk en kunnen hen daardoor makkelijk beïnvloeden.
(Bron: Bijbel met uitleg)

Paulus is overgebracht van Jeruzalem naar Cesaréa. (BMU)

Antwoorden bij werkboekje -10

Paulus en koning Agrippa

Kies de goede woorden bij de zinnen en vul ze in de puzzel in.

Paulus zat gevangen in Cesaréa.
De nieuwe stadhouder van Judea heette Festus.
Koning Agrippa kwam op kennismakingsbezoek.
Zijn zuster Bernice kwam met hem mee.
In Cesaréa stond het paleis van de stadhouder.
De Joodse Raad vroeg of Paulus naar Jeruzalem gebracht kon worden.
Felix was de stadhouder die Paulus in Cesaréa gevangen had gezet.
Paulus moest naar de keizer in Rome .
Onderweg naar Damascus werd Paulus door de Heere stilgezet.

		p	a	u	l	u	s			
s	t	a	d	h	o	u	d	e	r	
		f	e	s	t	u	s			
		a	g	r	i	p	p	a		
		b	e	r	n	i	c	e		
		c	e	s	a	r	e	a		
j	e	r	u	z	a	l	e	m		
		f	e	l	i	x				
			r	o	m	e				
		d	a	m	a	s	c	u	s	

Zet de letters uit de gekleurde vakjes in de goede volgorde. Welk woord komt daar uit?
christen

Wie zegt wat?

- Geef de blokken dezelfde kleur.
Paulus: Ik wenste wel dat gij net zo was als ik ben.
Festus: Gij raast, Paulus!
Agrippa: Gij beweegt mij bijna een christen te worden.
- Probeer in je eigen woorden te zeggen wat ze bedoelen. Schrijf een paar kernwoorden in de lege vakken.
Paulus: Ook al ben ik een geboeide gevangene, in Christus ben ik vrij. Dat wens ik jullie ook toe.
Festus: U hebt zoveel gestudeerd dat u in de war bent!
Agrippa: Denk maar niet dat u mij zomaar kunt overhalen om u te helpen of te geloven.

Twee wegen

- a. We zeggen dat er maar twee wegen zijn, behouden of verloren. Wat betekent dat?
- b. Soms lijkt het wel of er een derde weg is... Wat vind je van de uitspraken van Joost en Julie?
Joost: Ik ga zondags altijd naar de kerk en probeer me netjes te gedragen. Dat is toch wel genoeg?
Julie: Die ene preek kan ik niet meer vergeten. Sindsdien vraag ik me steeds af of wat ik doe wel tot Gods eer is.

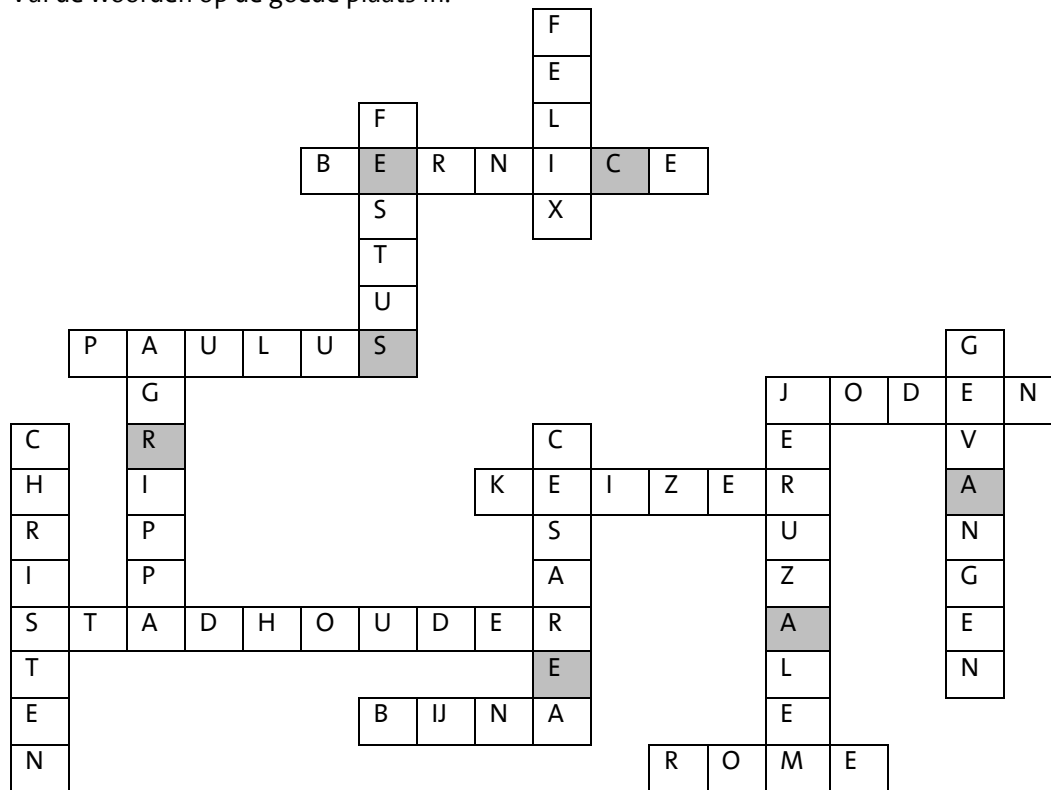
Joost leeft netjes en dat is op zich heel goed. Maar het is niet genoeg voor de eeuwigheid. Dan moet niet alleen je buitenkant in orde zijn, maar heb je ook een nieuw hart nodig. Een nieuw hart betekent dat je God (en Zijn dienst) liefhebt boven alles. Dat wordt het belangrijkste in je leven. En dan heb je ook je naasten lief als je zelf, dat is de vrucht van het nieuwe leven. Dit zie je bij Julie, zij wil leven tot eer van God.

Op de goede weg?

- a. Agrippa zegt dat hij bijna een christen wordt door Paulus woorden. Dan is hij toch op de goede weg?
Agrippa bedoelde het spottend. Hij neemt Gods Woord niet serieus. Hij is niet 'bijna' zalig. Met deze woorden laat hij juist zien dat hij de Heere niet wil dienen.
- b. Wanneer ben je een christen? (Zie ook vraag 32 van de Heidelbergse Catechismus) *Verschillende antwoorden mogelijk: Als je van Christus bent. Dat betekent: als je de Heere dient; als je zonden vergeven zijn; als je bekeerd bent. Maar het is ook mogelijk dat er antwoorden komen als: Als je naar de kerk gaat; als je ouders christelijk zijn. Spreek met de kinderen over het uiterlijke dienen van de Heere en het innerlijk dienen van de Heere. Dat laatste zal ook uiterlijk zichtbaar zijn, in de vruchten, maar het gebeurt uit liefde tot de Heere Jezus.*
- c. Hoe kan je aan iemand merken dat hij de HEERE oprecht liefheeft?
Als het goed is, zie je dat aan de vruchten in iemands leven. Hij of zij probeert oprecht de Heere te dienen en Zijn geboden te onderhouden. Liefde tot God staat voorop, maar ook liefde tot de naasten is belangrijk. Niet om er iemand mee te worden, maar om God daarmee te eren.
- d. Zie je dat dan ook aan zijn uiterlijk?
Dit is best een gevoelig punt. Het gebeurt helaas veel te vaak dat mensen op grond van hun uiterlijk beoordeeld worden over hun innerlijk. Maar zeker is dat Gods kinderen door hun uiterlijk geen aanstoot willen geven, maar eerbaar zijn. In het buitenland dragen veel christenen andere kleding of hebben andere gewoonten in bijvoorbeeld de eredienst. Ook dat kunnen echte christenen zijn. Het gaat om iemands hart. God kijkt niet naar ons uiterlijk.
- e. Waarom doen we in de kerk vaak nette kleding aan?
Als het goed is, doen we dit uit respect voor de Heere en Zijn dienst. Als je bij een belangrijke persoon op bezoek gaat, doe je toch ook nette kleding aan? Ook hoort het bij onze traditie dat we netjes gekleed naar de kerk gaan en dat de meisjes een rok dragen. In een andere cultuur kunnen mensen andere gewoonten hebben.

Puzzel

Vul de woorden op de goede plaats in.

Rome – Bijna – Felix – Joden – Festus – Keizer – Paulus – Agrippa – Bernice – Cesarea – Christen - Gevangen - Jeruzalem - Stadhouders

Met de letters uit de gekleurde vakjes kun je een woord maken: *Cesaréa*

Antwoorden bij werkboekje +10

Paulus en koning Agrippa

Schrijf de namen in de juiste vakjes.

Paulus zat gevangen in Cesaréa.

De nieuwe stadhouder van Judea heette Festus.

Koning Agrippa kwam op kennismakingsbezoek.

Zijn zuster Bernice kwam met hem mee.

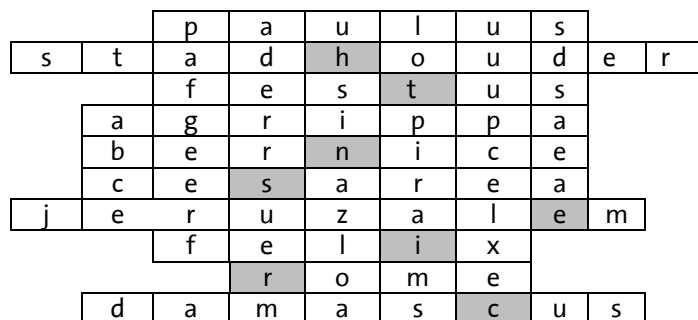
In Cesaréa stond het paleis van de stadhouder.

De Joodse Raad vroeg of Paulus naar Jeruzalem gebracht kon worden.

Felix was de stadhouder die Paulus in Cesaréa gevangen had gezet.

Paulus moest naar de keizer in Rome.

Onderweg naar Damascus werd Paulus door de Heere stilgezet.

Zet de letters uit de gekleurde vakjes in de goede volgorde. Welk woord komt daar uit?
christen

Gevangen of vrij?

1. Paulus was een gevangene. Toch voelde hij zich juist vrij. Leg eens in je eigen woorden uit hoe dat kan.
Ook al is Paulus een geboeide gevangene, in Christus is hij vrij. Hij is vrij omdat de Heere Jezus zijn zonden heeft vergeven. Hij zal geen straf meer krijgen voor zijn zonden, maar straks eeuwig bij de Heere in de hemel mogen zijn.
2. En hoe kun je als vrij mens toch een gevangene zijn?
Je kunt alles hebben wat je wilt, maar als je er steeds naar verlangt om verkeerde dingen te doen, ben je net als een slaaf of een verslaafde: je komt er niet vanaf. Je zit aan de zonde vast. Als de Heere Jezus niet je Redder is, zul je eenmaal zelf de straf voor je zonden moeten dragen.

Geloven of niet geloven

Eigenlijk zijn er maar twee reacties op de prediking van Gods Woord mogelijk: voor of tegen, geloven of niet geloven. Wat betekent dit voor Joost en Julie?

Joost: Ik ga zondags altijd naar de kerk en probeer me netjes te gedragen. Dat is toch wel genoeg?

Julie: Die ene preek kan ik niet meer vergeten. Sindsdien vraag ik me steeds af of wat ik doe wel tot Gods eer is.

Joost leeft netjes en dat is op zich heel goed. Maar het is niet genoeg voor de eeuwigheid. Dan moet niet alleen je buitenkant in orde zijn, maar heb je ook een nieuw hart nodig. Een nieuw hart betekent dat je God (en Zijn dienst) liefhebt boven alles. Dat wordt het belangrijkste in je leven. En dan heb je ook je naasten lief als je zelf, dat is de vrucht van het nieuwe leven. Dit zie je bij Julie, zij wil leven tot eer van God.

Van binnen en van buiten

- a. Hoe kan je aan iemand merken dat hij de Heere oprecht liefheeft?
Als het goed is, zie je dat aan de vruchten in iemands leven: willen doen wat de Heere in Zijn geboden vraagt, omdat je de Heere liefhebt; verdriet over de zonde in je leven; berouw als je iets verkeerd deed. Liefde tot God staat voorop, maar ook liefde tot de naasten is belangrijk. Je gunt het anderen dan ook dat zij de Heere leren kennen.
- b. Zie je dat dan ook aan zijn uiterlijk?
Dit is best een gevoelig punt. Het gebeurt helaas veel te vaak dat mensen op grond van hun uiterlijk beoordeeld worden over hun innerlijk. Maar zeker is dat Gods kinderen door hun uiterlijk geen aanstoot willen geven, maar eerbaar zijn. In het buitenland dragen veel christenen andere kleding of hebben andere gewoonten in bijvoorbeeld de eredienst. Ook dat kunnen echte christenen zijn. Het gaat om iemands hart. God kijkt niet naar ons uiterlijk.
- c. Waarom doen we in de kerk vaak nette kleding aan?
Als het goed is, doen we dit uit respect voor de Heere en Zijn dienst. Als je bij een belangrijk persoon op bezoek gaat, doe je toch ook nette kleding aan? Ook hoort het bij onze traditie dat we netjes gekleed naar de kerk gaan en dat de meisjes een rok dragen. In een andere cultuur kunnen mensen andere gewoonten hebben.

Niet bang zijn

- a. Paulus is niet bang als hij moet getuigen voor Agrippa en Festus. Waarom niet, denk je? *Paulus spreekt in Gods kracht. De Heere Jezus had ook al tegen hem gezegd dat hij zou spreken voor koningen en andere belangrijke mensen. Paulus vertrouwde op de Heere.*
- b. Wanneer spreek jij over de Heere?
Hier kunnen kinderen verschillende antwoorden op geven. Nodig hen uit om een situatie te vertellen waarin zij over de Heere spraken of moesten spreken. Of misschien een situatie waarbij ze dat moeilijk vonden en het niet durfden.
- c. Paulus was niet bang. Wat kun je doen als je wel bang bent?
Besprek met de kinderen dat zij altijd hun toevlucht tot de Heere mogen nemen. In grote en in kleine dingen. Vertel hen dat Hij beloofd heeft te zullen helpen als je het van Hem verwacht (Mattheus 13: 11 - Doch wanneer zij u leiden zullen om u over te leveren, zo zijt tevoren niet bezorgd wat gij spreken zult, en bedenkt het niet; maar zo wat u in die ure gegeven zal worden, spreek dat; want gij zijt het niet die spreekt, maar de Heilige Geest).

Wanneer ben je een christen?

Agrippa zei tegen Paulus: *Gij beweegt mij bijna een christen te worden!*

- a. Er wordt wel eens gesproken van 'naamchristenen'. Wat bedoelen we daarmee?
Iemand die netjes leeft en die denkt dat hij God op een goede manier dient, maar die (nog) niet van harte de Heere liefheeft. Het woord 'naamchristen' komt niet in de Bijbel voor. Maar de Heere Jezus bedoelt hetzelfde, als Hij in de Bergrede zegt: "Niet een iegelijk, die tot Mij zegt: Heere, Heere! zal ingaan in het Koninkrijk der hemelen, maar die daar doet den wil Mijns Vaders, Die in de hemelen is. Velen zullen te dien dage tot Mij zeggen: Heere, Heere! hebben wij niet in Uw Naam geprofeteerd, en in Uw Naam duivelen uitgeworpen, en in Uw Naam vele krachten gedaan? En dan zal Ik hun openlijk aanzeggen: Ik heb u nooit gekend; gaat weg van Mij, gij, die de ongerechtigheid werkt!" (Mattheüs 7: 13-23)
- b. Was Agrippa een naamchristen? Waarom wel of niet?
Nee, hij bedoelde er iets anders mee. Hij wilde spottend zeggen dat Paulus hem bijna overgehaald had, maar dat dit niet zomaar ging... Hij was bang dat de mensen zouden denken dat hij bij Paulus en de christenen hoorde omdat Paulus zei: "U gelooft toch wat de profeten gezegd hebben? Ik weet dat u dat gelooft!"
- c. Wanneer ben je een christen? Zie ook vraag 32 van de Heidelbergse Catechismus.
Verschillende antwoorden mogelijk: Als je de Heere dient; als je zonden vergeven zijn; als je bekeerd bent. Maar het is ook mogelijk dat er antwoorden komen als: Als je naar de kerk gaat; als je ouders christelijk zijn. Spreek met de kinderen over het uiterlijke dienen van de Heere en het innerlijk dienen van de Heere. Dat laatste zal ook uiterlijk zichtbaar zijn, in de vruchten, maar het gebeurt uit liefde tot de Heere Jezus.
- d. Kunnen anderen aan jou zien dat je een christen bent?
Hierbij gaat het niet alleen om je uiterlijke leven, maar vooral of in jouw leven de vruchten van de Geest zichtbaar zijn. Laat eens opzoeken Galaten 5: 22 - Maar de vrucht van de Geest is liefde, blijdschap, vrede, lankmoedigheid, goedertierenheid, goedheid, geloof, zachtmoedigheid, matigheid.

Idee voor jonge kinderen

Via onderstaande link is een knutselwerkje over Paulus voor Agrippa te vinden. Het is een soort 3D-voorstelling waarbij verschillende onderdelen een keer extra worden uitgeknipt en met 'vulling' worden opgeplakt.

<https://www.mylittlehouse.org/the-book-of-acts.html>

Doorstreepuzzel

Antwoord: *Gelooft gij, o koning Agrippa, de profeten?* (Handelingen 26: 27)